

❖ عنوان پژوهش: برآورد سطوح درآمدی و میزان فقر جامعه تحت پوشش سازمان به تفکیک دهک‌های درآمدی		
❖ نوع پژوهش:		
■ کاربردی	□ بنیادی	□ توسعه‌ای
❖ نوع خروجی حاصل از انجام پژوهش:		
■ طرح پژوهشی	□ گزارش کارشناسی	□ سند سیاستگذاری

لازم به ذکر است در چارچوب پژوهشی موسسه عالی پژوهش تامین اجتماعی، منظور از طرح پژوهشی، سند سیاستگذاری و گزارش کارشناسی به شرح ذیل است:

«طرح پژوهشی»

طرح پژوهشی یکی از انواع قالب‌های تولید علمی محسوب می‌شود که منطبق با اصول علمی روش تحقیق انجام می‌شود.

«سند سیاست‌گذاری»

«سند سیاست‌گذاری»، گزارشی کوتاه، بی‌طرفانه و موجز در پاسخ به یک سؤال مشخص یا راجع به یک مسئله خاص است که استاندارد صلاحیت برای تهیه سند سیاست‌گذاری، افراد خبره هستند. این گزارش شامل سه بخش زیر می‌شود: بخش اول که به آن «خلاصه مدیریتی» خواهیم گفت، بر روی جلد گزارش، ضمن بیان مشکل در یک یا دو سطر، به ارائه راهکارهای اجرایی منطقی برای آن در حداکثر نصف صفحه می‌پردازد. بخش دوم که گزارش اصلی را تشکیل می‌دهد و در ۳ تا ۵ صفحه مطابق چارچوب تعیین شده تهیه می‌شود، «پیشنهادات سیاست‌گذاری» نامیده می‌شود. بخش سوم که به تحلیل دقیق موضوع و ارائه اسناد پشتیبان آن می‌پردازد، «یادداشت سیاست‌گذاری» نام دارد. هر یک از این سه بخش برای اهداف خاص و مخاطبان ویژه خود تهیه می‌شوند.

«گزارش کارشناسی»

شامل ارائه یک گزارش کامل در خصوص یک موضوع خاص موردنظر است که به یک فرد مجری با سطح صلاحیت حداقل «محقق» واگذار می‌شود تا حداکثر طی ۳ ماه، گزارش مورد نظر را منطبق با فرمت ارائه شده تهیه و ارائه نماید.

«تعریف سطح خرد/متوسط/کلان»

طرح خرد- طرحی است که از حیث مبلغ سه برابر حد نصاب معاملات خرد موسسه می باشد.

طرح متوسط- طرحی است که از حیث مبلغ از معاملات خرد فراتر بوده و حداکثر ده برابر سقف حد نصاب معاملات خرد موسسه می باشد.

طرح کلان- طرحی است که از حیث مبلغ از سقف معاملات متوسط فراتر باشد.

❖ توصیف و بیان مسئله:

بررسی اجمالی عملکرد سازمان‌های بیمه‌ای به خصوص سازمان تامین اجتماعی نشان می‌دهد که بخش قابل توجهی از جمعیت تحت پوشش نظام بیمه‌ای را اشخاصی در برمی‌گیرند که بنا به انگیزه‌های حمایتی وارد گروه تحت پوشش سازمان‌های بیمه‌ای و به خصوص سازمان تامین اجتماعی شده‌اند. لذا به نظر می‌رسد که سازمان تامین اجتماعی به جز ایفای نقش به عنوان یک سازمان بیمه‌ای، با بیمه نمودن برخی از اقشار و پرداخت مستمری به آنها عملاً در نقش یک سازمان حمایتی نیز ایفای نقش کرده است که بار هزینه‌ای زیادی برای سازمان به دنبال داشته و به همین دلیل در عمل در ارائه خدمات به جمعیت اصلی خود دچار مشکل شده است. بنابراین شناخت جمعیت تحت پوشش سازمان از این منظر و طبقه‌بندی آنان به تفکیک گروه‌های درآمدی می‌تواند کمک شایان توجهی در ارزیابی بار مالی حاصل از این مهم نماید.

همچنین سازمان تامین اجتماعی در حال حاضر سیاست‌های رفاهی مختلفی جهت کمک به اقشار تحت پوشش طراحی و اجرا می‌کند بدیهی است که طراحی و اجرای مناسب این سیاست‌ها منوط به داشتن شناختی درست و دقیق از گروه‌بندی جامعه تحت پوشش است.

گذشته از موارد از پیش گفته تحولات دستمزد و تورم در طول یک دهه گذشته موجب افزایش فقر در بین جامعه کارگری تحت پوشش سازمان تامین اجتماعی شده است. به گونه‌ای که چهره نمایی فقر از تأکید بر بیکاران به سمت غلبه فقر در جامعه کارگری حرکت کرده است.

از سوی دیگر تحولات جمعیتی و روند رو به پیری جمعیت کشور در کنار توان کم اقتصادی خانوارهای ایرانی که امکان پس‌انداز، سرمایه‌گذاری و آتی‌اندیشی را از آنها گرفته است، در آینده‌ای نزدیک نظام تامین اجتماعی کشور را با چالشی جدی روبرو خواهد کرد. لذا رویارویی با این چالش نیازمند سیاست‌های منسجم، هماهنگ و پیشگیرانه‌ای است که باید قبل از روبرو شدن با مشکل اتخاذ شوند. برای طراحی این سیاست‌ها لازم است که شناخت کافی از توانائی‌ها و کاستی‌های نظام موجود و عمق و شدت چالش‌های پیش رو حاصل شود. لذا مطالعه حاضر با ارائه تصویری از چشم‌انداز وضعیت درآمدی و فقر جمعیت تحت پوشش سازمان تامین اجتماعی می‌تواند پایه مناسبی را جهت تدوین و اتخاذ سیاست‌های اجتماعی سازمان فراهم آورد.

❖ اهداف مورد نظر برای تحقیق:

◀ هدف اصلی

۱. برآورد حجم و روند درآمدی جمعیت تحت پوشش سازمان تأمین اجتماعی به تفکیک دهک‌های درآمدی
۲. برآورد سهم خانوارهای فقیر از جمعیت تحت پوشش سازمان تأمین اجتماعی

◀ اهداف فرعی

۱. بررسی ویژگی‌های اقتصادی و اجتماعی خانوارهای تحت پوشش سازمان
۲. بررسی توزیع جغرافیایی خانوارهای فقیر و نیازمند
۳. برآورد جمعیت فقیر تحت پوشش سازمان در سال‌های آتی بر اساس دهک‌های درآمدی تحت پوشش

❖ زمینه‌های استفاده و کاربرد نتایج تحقیق (کاربست آن در سازمان تأمین اجتماعی یا حوزه رفاه

و تأمین اجتماعی):

- ۱- طراحی سیاست‌های حمایتی از خانوارهای تحت پوشش سازمان
- ۲- اتخاذ سیاست‌های تأمین اجتماعی کارا و بهنگام

❖ محدوده مکانی و محدوده زمانی

سازمان تأمین اجتماعی

سال ۱۳۹۰ - ۱۴۰۰

❖ شرح خدمات مورد انتظار:

- ۱- شناخت تحولات گروه‌بندی درآمد در خانوارهای شهری و روستایی کشور؛
- ۲- بررسی وضعیت خانوارهای تحت پوشش سازمان به لحاظ درآمدی به تفکیک شاغل و مستمری‌بگیر؛
- ۳- ترسیم وضعیت خانوارهای تحت پوشش سازمان بر اساس دهک‌های درآمدی؛
- ۴- برآورد سهم خانوارهای فقیر از جامعه تحت پوشش سازمان تأمین اجتماعی؛
- ۵- تعیین وضعیت درآمدی و فقر بیمه‌های اقشار خاص تحت پوشش سازمان؛

کد سند:
شماره ویرایش:

۶- ارائه ویژگی‌های مختلف اقتصادی و اجتماعی گروه‌های کم‌درآمد و آسیب‌پذیر تحت پوشش سازمان؛ ۷- برآورد بار مالی سازمان تأمین اجتماعی ناشی از بیمه‌های خاص و مستمری بگیران.
❖ خروجی‌های موردانتظار : ۱- تابلو گروه‌بندی درآمدی به تفکیک مستمری بگیران، شاغلین بیمه‌پرداز و اقشار خاص.
❖ محدودیت‌ها و موانع احتمالی پیش رو: -
❖ مدت زمان محدودی اجرای پروژه (ماه): ۱۰ ماه
❖ سطح مورد نظر برای اجرای طرح: ☐ کلان ☐ متوسط ☒ خرد